

TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERNEĞİ
AGRICULTURERS ASSOCIATION OF TURKEY

Sayı: 327

Konu: Mevzuat Değişikliği

17.02.2021

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı'na

İlgi: 29.01.2021 tarih ve E-33735898-010.99-310997 sayılı "Mevzuat Değişikliği" konulu yazılarınıza C.

İlgi yazılarınız çerçevesinde, ülkemiz çapında ve muhtelif illerimizde tarım danışmanlarımızla sosyal medya araçlarında kullanılarak, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti yürüten kişi ve kuruluşlarla yaptığımız görüşmelerde öne çıkan sorunlar ve kurumsal önerilerimiz özetlenerek, ekte gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize sunarız.

Yönetim Kurulu Adına

Hüseyin DEMİRTAŞ
GENEL BAŞKAN

Eki: 3 sayfa

MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ

- 1) Tarım danışmanlığı tüm tarım meslek gruplarını sahada en önemli çalışma alanıdır. Yetkilendirme, formasyon eğitimi verilip çalışma alanına ve konularına göre çok iyi bir hizmet için motivasyon sağlanmalı ve görev tanımı geliştirilmelidir. Halen uygulanan sınav sisteminde 5 yanıt seçenekli sorular bilgi birikimini ölçmekten çok, test tekniği pratiğine yönelik ve elemeyi esas alan zorluk derecesinde uygulanmaktadır. Örneğin; kırsal sosyolojiye yönelik sorular üye tabanımızda da beğeni almaktadır. Ölçme ve değerlendirmede soruların biraz daha sadeleştirilmesi ve güncelleştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.
- 2) Mevzuat değişikliğine ilişkin Ek-8' deki yaşanan sorunlar şöyleki; Sertifika bölümü Anadolu Ünv./ Açık öğretim Fakültesi Tarım Ön lisans mezunlarını sertifika bölümüne bir kısmına "genel" Bir kısmına da "tarım ön lisans" ibaresi yazılmış. Bu nedenle sertifika sahibi üyelerimiz Ziraat Odaları ve üretici örgütlerinde, bölümünden dolayı görev alamamaktan yıllardır mağdur edilmektedirler. Aynı şekilde aromatik bitkiler ve süs bitkilerinde de benzeri sorunlar yaşanmaktadır. Bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Sorunun kökenine inmek için, ülkemiz sektörel potansiyelinin 3 bölüm halinde ayrılması sertifika bölümleri tablosundaki kargaşayı ve sorunları kökten çözeceğine inanıyoruz. Dolayısıyla Ek-8'i a) bitkisel üretim, b) Hayvansal üretim, c) su ürünleri üretimi şeklinde düzenlenmelidir.

- 3) **Mevzuatın 2. Bölüm Tarımsal Danışmanlık Hizmetlerine ilişkin genel hükümler bölümünün 6. Maddesi, ilgili bendleri çerçevesinde** Tarımsal Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi toplam 9 sayfa ve maddeleri çokta anlaşılır değil. 2009 yılında uygulanan sözleşmenin benzeri niteliktedir. Tekrar güncellenmesi, evrakların daha sade ve anlaşılır hale getirilmesi gereklidir. Çiftçilerimizde usandırmadan evrak sayısı azaltılmalıdır. Hatta çiftçilerle yapılan hizmet sözleşmesinde gerekli şartları taşıyan çiftçiler iki danışmanla karşılıklı sözleşme yapabilirler.

Teklif : Üreticilerle yapılan hizmet sözleşmesi tekrar güncellenerek kırtasiye ve zaman kaybına fırsat vermeden çiftçilerinde anlayacağı ve yalın bir dille sade ve anlaşılır bir üslupla evrak sayısı da azaltılarak yeniden düzenlenmelidir.

- 4) Danışman hizmet sunduğu çiftçilerin/ üreticilerin ÇKS başvurularını ve ÇKS bilgilerine ulaşabilmeli, Tarımsal Destekleme başvuruları da dahil yapabilmelidir. Çiftçilerin bir dilekçe ile sisteme girmesinin yolu açılmalıdır. Tüm bu rutin işleri yapabilmek ve zaman kaybını önlemek için tarım danışmanlarına tanıtım/ kimlik kartı verilmelidir. Böylesi bir uygulama kamuda çalışanları rahatlatacağı gibi danışmanda insiyatif alacağından çiftçi-danışman diyalogunda rahatlatacaktır.

- 5) Tarım danışmanları ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilmesi zorunlu hale getirilmeli. Çiftçi eğitim ve tarımsal üretimde rekoltenin artışı ile tüketicinin de sağlıklı, güvenilir gıdaya arz ve talep dengesine göre ucuz gıdaya ulaşması sağlanır. Tarım danışmanlığını özendirmek için tarımsal desteklemelerde ürün bazında verilecek küçük primler sayesinde tarım danışmanlığı da özendirilmiş olur.

Teklif: Danışmanla üretim yapan çiftçilere örneğin %1-2 oranında tarımsal desteklemelere ilave edilmesini öneriyoruz. Ayrıca böyle bir uygulamanın kamuda istihdam edilemeyen/ işsiz tarım meslek gruplarındaki katkı sağlayacaktır.

- 6) Tarım danışmanlarına reva görülen destekleme yıllık 46 bin liranın özellikle ziraat odalarında istihdam edilen tarım danışmanlarını olumsuz etkilemektedir. Üretici örgütleri ve vakıflarda istihdam edilenlerde benzeri sorunlar yaşamaktadırlar. Dolayısı ile sözleşme döneminde tarım danışmanları yıllık hizmet sözleşmesinde sözleşme güvencesi olmadığını, önlerini göremediklerini, motivasyondan düştüklerini işlerini kaybetme riskiyle sıkıntılar yaşadıklarını, geleceğe yönelik her sene kaygılar taşıdıklarını dile getirmektedirler. Bu noktadan hareketle, özellikle ziraat odalarında istihdam edilen tarım danışmanları görevlerini icra edebilmek için, üreticilerle periyodik olarak arazide buluşmamakta, tam tersine zamanlarının çoğunu büroda idari işlerde çalıştırılmaktadırlar.

Teklif: İlgili kurumlarda çalışan tarım danışmanlarının hizmet sözleşmesi 12 ay yerine belirlenen mevzuat çerçevesinde görevini doğru yapan ve başarılı olanların sözleşmesi güvence altına alınmalı, iş garantisi verilmeli sözleşme süresi en az 36 aya çıkarılmalıdır.

- 7) Bilindiği üzere tarımsal danışmanlık ödemesi 2021 yılında da geçmiş yılda olduğu gibi değişmemiş ve yıllık ödenecek miktar 46 binde kalmıştır. Serbest tarım danışmanlığı bize göre sistemin omurgasıdır. Sisteme yeni giren tarım danışmanının ofis kurumu, araç-gereç ihtiyaçları, personel giderleri yaklaşık 30 bin lira civarındadır. Belirtilen miktar orta vadede düşük faizli kredi verilerek telafi edilebilir.

Ortalama bir serbest tarım danışmanı 60 işletmeye hizmet sunmaktadır. Bu sayı listeyi doldurmak üzere, kağıt üzerinde yapılmamalı, önderlik yapabilecek köye ve kırsal alana örnek olabilecek, yeniliğe açık önder çiftçiler seçilmelidir. Tarımsal yapıda dikkate alındığında işin zorluğu ortadadır. Tarımsal yayımdan ziyade danışman, evrak işleri ile uğraşmakta rutin olarak çiftçi ziyaretine gidildiğinde sürekli imza istemesi, çiftçiyi danışmanından uzaklaştırmakta, asli görevini yapamamanın çaresizliğine düşmektedir.

Mevzuat değişikliğinin 3. Bölüm, başvuru işlemleri belgeler ve ödemeler başlıklı 10.maddenin 3 ve 4. Bendlerinde 46 bin TL TYDD ödemeleri iki dilim halinde 23 biner TL olarak ödeme tarihleri kaynak durumuna göre Bakanlıkça belirlenir. "Üstelik 4 ve 11 ayın sonunda ödenir" ifadesi sistemin sürdürülebilir olmaktan uzak olduğunun göstergesi olarak değerlendiriyoruz.

Bu uygulamanın muhasebesini yapacak olursak; ödeme esnasında istenilen evrakların danışmanı sıkıntıya soktuğu aşikardır. Şöyle ki; vergi borcu, bağ-kur borcu yoktur yazısı, danışmanın kestiği faturanın (%18 KDV ve %25= %43) 46 bin liranın %43'ü 19.780 TL gelir vergisi bu rakamında bağ-kur sigorta borcu 12 bin TL ortalama yıllık büro gideri 10 bin TL ayrıca çiftçi ziyaretleri, yayım ve demonstrasyon uygulamaları için ortalama araç gideri yakıt vs. 10 bin TL tarım ilçe müdürlüğüne döner sermaye ödemesi 1.200 TL, banka teminat ödemesi % 5 den (46.000 x 0.5=2.300 TL), kırtasiye, internet vb. ödemeler 2 bin TL olmak üzere bu rakamları alt - alta topladığımız zaman abartısız olarak toplam 54.980 TL dir. Verilen

destekleme ödemesi görüldüğü üzere eksiye inmiştir. Bu ödemelerin bir bölümü geri alınıyor, ancak danışmanın bu teminatı yatıracak ekonomik gücü yoksa danışmanlık ücretinden yararlandırılmıyor. İşte bu yüzden sistemin sağlıklı bir şekilde hayata geçirilmesi için günün koşullarına göre desteklemelerin yeniden belirlenmesi gerekir. Halbuki aynı hizmetin kamusal olarak hizmet araçlarıyla ve 3-4 teknik elemanla (yakıt, harcıra vs.) bu işin maliyeti, çok daha yüksekti.

Teklif: Tarım danışmanına ödenecek yıllık tarımsal destekleme günün koşullarına göre tekrar değerlendirilerek 80.000 TL olmalıdır. Ayrıca ödemeler yıllık 2 dilim yerine, 3'er aylık 4 dilim şeklinde ödemenin koşulları sağlanmalıdır.

- 8) Bilindiği üzere 21 Nisan 2020 tarih ve 31106 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliğin 17.maddesine göre 10 Mart 2020 tarihinden tarım danışmanlarının 3 yılda bir sertifikalarının vize ettirilme zorunluluğu yürürlükten kaldırılmıştı. Ancak 10 Mart'tan önce vize süresini dolduranları kapsamıyordu. Dolayısıyla vize işlemleri kaldırılmış oldu.
- Bu çerçevede geçmiş yıllarda serbest tarım danışmanlığı sistem dışına çıkarıldığı süreçte ve sonraki yıllarda süreci takip edemeyen ve yurt dışında olan sertifika sahibi tarım danışmanlarının (3-5 kişi) mağdur olmaması için sertifikalarının aktif hale getirilmesi doğrultusunda mevzuat değişikliğine eklenmesini talep ediyoruz.